

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
คณะ/ภาควิชา/สาขาวิชา	สำนักศึกษาทั่วไป

หมวดที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา 0036008 สมาธิเพื่อพัฒนาชีวิต Meditation for Life Progress
2. จำนวนหน่วยกิต 2 หน่วยกิต (1-3-2)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา ปริญญาตรี หมวดวิชาศึกษาทั่วไป และเป็นวิชาศึกษาทั่วไปเลือก กลุ่มวิชาเลือกเพิ่มเติม
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน 4.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชร เพ็งชัย (อาจารย์ผู้ประสานงาน) 4.2 อาจารย์ผู้สอน ผศ.ดร.เพชร เพ็งชัย ผศ.บุญถิ่น คิดโร ผศ.ชำนาญ เล็กบรรจง
5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ 2/2562 ชั้นปีที่ 1-4
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน(Co-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
8. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด วันศุกร์ที่ 18 เดือนตุลาคม พ.ศ.2562

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1. นิสิตสามารถแสดงออกถึงความมีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รับผิดชอบต่อชุมชน และสังคม มีจิตสาธารณะ และ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความคิดเห็นและเคารพสิทธิเสรีภาพของคนอื่น

2. นิสิตสามารถแสดงออกถึงความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร อดทน มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา เคารพกติกาขององค์กรและสังคม มีน้ำใจและความเสียสละ จิตอาสา จิตสาธารณะ

3. นิสิตสามารถแสดงความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านกายภาพ ได้แก่ ด้านวิทยาศาสตร์ฯ (ระบุตาม curriculum mapping) ซึ่งในที่นี่หมายถึงสามารถอธิบาย วิธีทำสมาธิ จุดประสงค์ของการทำสมาธิ และประโยชน์ของการทำสมาธิ ความหมายของสมาธิ ฌาน ญาณ วิปัสสนา ได้

4. นิสิตสามารถควบคุมและพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจได้ดี

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

1. ระบุวันสอบกลางภาคและสอบปลายภาคตั้งแต่วันที่เปิดให้ลงทะเบียนเพื่อป้องกันตารางสอบชนกัน

2. ปรับปรุงคำถามที่ 2 ในใบงานเดี่ยวให้แตกต่างจากภาคการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อให้ นิสิตได้ใช้ความสามารถในการฟังอย่างเต็มที่

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

สิ่งที่ควรทราบในจุดเริ่มต้นของการทำสมาธิ จุดประสงค์ของการทำสมาธิ การทำสมาธิในอิริยาบถและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ข้อปฏิบัติและการวัดผลของการบริการรม ลักษณะต่อต้านสมาธิ สมาธิเพื่อพัฒนาชีวิต

Aspects to know at the beginning of meditation (Samathi), aim of meditation, meditation in various body-positions and environments, procedures and progress-evaluation of Borigam, characteristics of anti-meditation symptom, meditation for life progress

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิต	ฝึกปฏิบัติ 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	การศึกษาด้วยตนเอง 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

อาจารย์ประจำวิชาจัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ 1 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

1. คุณธรรม จริยธรรม		
คุณธรรม จริยธรรมที่ ต้องพัฒนา	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1.1 มีความซื่อสัตย์สุจริต (●)		
ความซื่อสัตย์สุจริต	<p>1. ความซื่อสัตย์ในระดับชั่วโมง-สัปดาห์นั้น สามารถสอนได้โดยผู้สอนและครูพี่เลี้ยงแสดง ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและนิสิตผ่านกิจกรรมใน ชั้นเรียน เช่น เวลาสอนก็ต้องซื่อสัตย์ต่อเจตนา ถ่ายทอดความรู้ของตนเองด้วยใจเต็ม 100 ไม่ สอนอย่างขอไปที หรือรีบๆสอนให้จบๆ และ ซื่อสัตย์ต่อนิสิตโดยเมื่อนิสิตไม่เข้าใจก็ต้องหาวิธี ทำให้เขาเข้าใจ ไม่ปล่อยปละละเลย หรือแกล้ง ทำเป็นไม่เห็น เมื่อนิสิตได้สัมผัสกับความจริงใจ บ่อยๆ พวกเขาจะบันทึกไว้ในใจเป็นแบบอย่าง ในการเรียน และการใช้ชีวิตต่อไป</p> <p>2. ความ ซื่อสัตย์ระดับนาที่นั้น สามารถสอนได้จากการ ให้นิสิตฟังการบรรยายของผู้สอนและฟังเทป วีดิโอธรรมเทศนาของพระธรรมมงคลญาณ หากนิสิตซื่อสัตย์ต่อการฟังของตนเอง พวกเขา จะไม่วอกแวก เข้าใจและจำในสิ่งที่ได้ยินในชั้น เรียนได้</p> <p>3. ความซื่อสัตย์ในระดับวินาทีนั้น สอน ได้โดยให้นิสิตเดินจงกรม-นั่งสมาธิโดย นึกคำ บริกรรมสั้นๆซ้ำๆจนหมดเวลา หากพวกเขา ซื่อสัตย์ต่อการนึกของตนเองพวกเขาจะไม่นึก เรื่องอื่นขณะทำสมาธิ พวกเขาจะรู้สึกสงบ เบา และผ่อนคลาย</p>	<p>1. ความซื่อสัตย์ในระดับนาที่-ชั่วโมง-สัปดาห์ นั้นประเมินจากการตอบคำถามในแบบทดสอบ เดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่มของแต่ละสัปดาห์ และประเมินจากคะแนนสอบปลายภาค</p> <p>2. ความซื่อสัตย์ระดับวินาทีนั้น ประเมินจากการ แสดงความรู้สึกของนิสิตว่าขณะเดินจงกรมนั่ง สมาธิรู้สึกอย่างไรในแบบทดสอบเดี่ยวทุก สัปดาห์</p>
1.2 มีความรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร และอดทน (●)		

<p>ความขยันหมั่นเพียร</p>	<p>1. ความขยันหมั่นเพียรในระดับชั่วโมง-สัปดาห์นั้น สามารถสอนได้โดยผู้สอนและครูพี่เลี้ยง แสดงความขยันหมั่นเพียรต่อตนเองและนิสิต ผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน ตลอดจนให้นิสิตแสดงความขยันหมั่นเพียรในการทำแบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่มส่งตลอดจนส่งการบ้านทุกสัปดาห์ 2. ความขยันหมั่นเพียรระดับนาที่นั้น สามารถสอนได้จากการให้นิสิตฟังการบรรยายของผู้สอนและฟังเทปวีดิโอธรรมเทศนาของพระธรรมมงคลญาณแล้วตอบคำถาม หากนิสิตขยันหมั่นเพียรฟังการบรรยาย พวกเขาจะตั้งใจฟังได้ทุกคำๆไม่ตกหล่น เข้าใจและจำในสิ่งที่ได้ยินในชั้นเรียนได้ 3. ความขยันหมั่นเพียรในระดับวินาทีนั้น สอนได้โดยให้นิสิตเดินจงกรม นั่งสมาธิโดย นึกคำบริกรรมสั้นๆซ้ำๆจนหมดเวลา หากพวกเขาขยันหมั่นเพียรต่อการนึกของตนเองพวกเขาจะไม่นึกเรื่องอื่นขณะทำสมาธิ พวกเขาจะรู้สึกสงบ เบา และผ่อนคลาย</p>	<p>1. ความขยันหมั่นเพียรในระดับนาที่-ชั่วโมง-สัปดาห์นั้นประเมินจากการตอบคำถามในแบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่มและการส่งการบ้านแต่ละสัปดาห์ และประเมินจากคะแนนสอบปลายภาคได้ด้วย 2. ความขยันหมั่นเพียรระดับวินาทีนั้น ประเมินจากการแสดงความรู้สึกของนิสิตว่าขณะเดินจงกรม นั่งสมาธิรู้สึกอย่างไรในแบบทดสอบเดี่ยวทุกสัปดาห์</p>
<p>ความรับผิดชอบ</p>	<p>1. ความรับผิดชอบในระดับชั่วโมง-สัปดาห์นั้น สามารถสอนได้โดยผู้สอนและครูพี่เลี้ยงแสดงความรับผิดชอบต่อตนเองและนิสิตผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน ตลอดจนให้นิสิตรับผิดชอบในการทำแบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่มส่งตลอดจนส่งการบ้านทุกสัปดาห์ 2. ความรับผิดชอบระดับนาที่นั้น สามารถสอนได้จากการให้นิสิตฟังการบรรยายของผู้สอนและฟังเทปวีดิโอธรรมเทศนาของพระธรรมมงคลญาณแล้วตอบคำถาม หากนิสิตรับผิดชอบต่อการฟังของตนเอง พวกเขาจะตั้งใจฟัง เข้าใจและจำในสิ่งที่ได้ยินในชั้นเรียนได้ 3. ความรับผิดชอบในระดับวินาทีนั้น สอนได้โดยให้นิสิตเดินจงกรม นั่งสมาธิโดย นึกคำบริกรรมสั้นๆซ้ำๆจนหมดเวลา หากพวกเขารับผิดชอบต่อการนึกของ</p>	<p>1. ความรับผิดชอบในระดับนาที่-ชั่วโมง-สัปดาห์นั้นประเมินจากการตอบคำถามในแบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่มและการส่งการบ้านแต่ละสัปดาห์ และประเมินจากคะแนนสอบปลายภาคได้ด้วย 2. ความรับผิดชอบระดับวินาทีนั้น ประเมินจากการแสดงความรู้สึกของนิสิตว่าขณะเดินจงกรม นั่งสมาธิรู้สึกอย่างไรในแบบทดสอบเดี่ยวทุกสัปดาห์</p>

	ตนเองพวกเขาจะไม่นึกเรื่องอื่นขณะทำสมาธิ พวกเขาจะรู้สึกสงบ เบา และผ่อนคลาย	
ความอดทน	<p>1. ความอดทนในระดับชั่วโมง-สัปดาห์นั้น สามารถสอนได้โดยผู้สอนและครูพี่เลี้ยงแสดง ความอดทนต่อตนเองและนิสิตผ่านกิจกรรมใน ชั้นเรียน ตลอดจนให้นิสิตแสดงความอดทนใน การทำแบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่ม ส่งตลอดจนส่งการบ้านทุกสัปดาห์ 2.ความ อดทนระดับนาที่นั้น สามารถสอนได้จากการให้ นิสิตฟังการบรรยายของผู้สอนและฟังเทปวีดิโอ ธรรมชาติของพระธรรมมงคลญาณแล้วตอบ คำถาม หากนิสิตอดทนฟังการบรรยาย พวกเขา จะตั้งใจฟังได้ทุกคำๆไม่ตกหล่น เข้าใจและจำใน สิ่งที่ได้ยินในชั้นเรียนได้ 3. ความอดทนในระดับ วินาทีนั้น สอนได้โดยให้นิสิตเดินจงกรม-นั่ง สมาธิโดย นึกคำบริกรรมสั้นๆซ้ำๆจนหมดเวลา หากพวกเขาอดทนต่อการนี้ของตนเองพวกเขา จะไม่นึกเรื่องอื่นขณะทำสมาธิ พวกเขาจะ รู้สึกสงบ เบา และผ่อนคลาย</p>	<p>1. ความอดทนในระดับนาที่-ชั่วโมง-สัปดาห์นั้น ประเมินจากการตอบคำถามในแบบทดสอบ เดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่มและการส่งการบ้าน แต่ละสัปดาห์ และประเมินจากคะแนนสอบ ปลายภาคได้ด้วย 2. ความอดทนระดับวินาที นั้น ประเมินจากการแสดงความรู้สึกของนิสิตว่า ขณะเดินจงกรมนั่งสมาธิรู้สึกอย่างไรใน แบบทดสอบเดี่ยวทุกสัปดาห์</p>
1.3 มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา เคารพกติกาขององค์กรและสังคม ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย (●)		
ความมีระเบียบวินัย	<p>1. ความมีระเบียบวินัยในระดับชั่วโมง-สัปดาห์ นั้น สามารถสอนได้โดยผู้สอนและครูพี่เลี้ยง แสดงความมีระเบียบวินัยต่อตนเองและนิสิต ผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน ตลอดจนให้นิสิตแสดง ความมีระเบียบวินัยในการทำแบบทดสอบเดี่ยว และแบบทดสอบกลุ่มส่งตลอดจนส่งการบ้าน ทุกสัปดาห์ 2.ความมีระเบียบวินัยระดับนาที่นั้น สามารถสอนได้จากการให้นิสิตฟังการบรรยาย ของผู้สอนและฟังเทปวีดิโอธรรมชาติของพระ ธรรมมงคลญาณแล้วตอบคำถาม หากนิสิตมี ระเบียบวินัยในการฟังการบรรยาย พวกเขาจะ ตั้งใจฟังไม่คุยกัน เข้าใจและจำในสิ่งที่ได้ยินใน</p>	<p>1. ความมีระเบียบวินัยในระดับนาที่-ชั่วโมง- สัปดาห์นั้นประเมินจากการตอบคำถามใน แบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่มและ การส่งการบ้านแต่ละสัปดาห์ และประเมินจาก คะแนนสอบปลายภาคได้ด้วย 2. ความมี ระเบียบวินัยระดับวินาทีนั้น ประเมินจากการ แสดงความรู้สึกของนิสิตว่าขณะเดินจงกรมนั่ง สมาธิรู้สึกอย่างไรในแบบทดสอบเดี่ยวทุก สัปดาห์</p>

	<p>ชั้นเรียนได้ 3. ความมีระเบียบวินัยในระดับ วินาทีนั้น สอนได้โดยให้นิสิตเดินจงกรม-นั่งสมาธิโดย นึกคำบริกรรมสั้นๆซ้ำๆจนหมดเวลา หากพวกเขามีระเบียบวินัยต่อการนึกของตนเอง พวกเขาจะไม่นึกเรื่องอื่นขณะทำสมาธิ พวกเขาจะรู้สึกสงบ เบา และผ่อนคลาย</p>	
<p>ความตรงต่อเวลาและ เคารพกติกาของสังคม</p>	<p>1. ความความตรงต่อเวลาและเคารพกติกาของสังคมในระดับชั่วโมง-สัปดาห์นั้น สามารถสอนได้โดยผู้สอนและครูพี่เลี้ยงแสดงความตรงต่อเวลาและเคารพกติกาของสังคมผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน ตลอดจนให้นิสิตแสดงความความตรงต่อเวลาและเคารพกติกาของสังคมในนั้บัตร์ประจำตัวนิสิตมาลงชื่อเข้าชั้นเรียนโดยสายไม่เกิน 15 นาที และทำแบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่มส่งตลอดจนส่งการบ้านทุกสัปดาห์โดยไม่รับส่งย้อนหลังหากไม่มีเหตุผลอันสมควร 2.ความตรงต่อเวลาและเคารพกติกาของสังคมระดับนาที่นั้น สามารถสอนได้จาก การให้นิสิตฟังการบรรยายของผู้สอนและฟังเทปวีดีโอธรรมเทศนาของพระธรรมมงคลญาณ แล้วตอบคำถาม หากนิสิตมีความตรงต่อเวลาและเคารพกติกาของสังคมในการฟังการบรรยาย พวกเขาจะรู้ว่าเวลาฟังก็ต้องฟัง ไม่คุยกันเสียงดังรบกวนผู้อื่น เข้าใจและจำในสิ่งที่ได้ยินในชั้นเรียนได้ 3. ความตรงต่อเวลาและเคารพกติกาของสังคมในระดับวินาทีนั้น สอนได้โดยให้นิสิตเดินจงกรม-นั่งสมาธิโดย นึกคำบริกรรมสั้นๆซ้ำๆจนหมดเวลา หากพวกเขาความตรงต่อเวลาและเคารพกติกาของรายวิชานี้เวลานึกคำบริกรรมพวกเขาจะไม่นึกเรื่องอื่นไม่ทำกิจกรรมอื่น ไม่รบกวนเพื่อน พวกเขาจะรู้สึกสงบ เบา และผ่อนคลาย</p>	<p>1. ความตรงต่อเวลาและเคารพกติกาของสังคมในระดับนาที่-ชั่วโมง-สัปดาห์นั้น ประเมินจากคะแนนความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา การตอบคำถามในแบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่มและการส่งการบ้านแต่ละสัปดาห์ และประเมินจากคะแนนสอบปลายภาคได้ด้วย 2. ความตรงต่อเวลาและเคารพกติกาของสังคมระดับวินาทีนั้น ประเมินจากการแสดงความรู้สึกของนิสิตว่าขณะเดินจงกรมนั่งสมาธิรู้สึกอย่างไรในแบบทดสอบเดี่ยวทุกสัปดาห์</p>
<p>1.5 มีจิตสำนึกที่ดีต่อการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และสังคม มีน้ำใจและความเสียสละ จิตอาสา จิตสาธารณะ (●)</p>		

<p>มีจิตสำนึกที่ดีต่อการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และสังคม มีน้ำใจและความเสียสละ จิตอาสา จิตสาธารณะ</p>	<p>ผู้สอนและครูพี่เลี้ยงแสดงจิตสำนึกที่ดีต่อการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และสังคม มีน้ำใจและความเสียสละ จิตอาสา จิตสาธารณะ โดยนำของว่างมาแจกนิสิตก่อนเข้าเรียนทุกสัปดาห์ และอาสาทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงทุกสัปดาห์ โดยไม่มีใครได้รับค่าตอบแทน (ค่าสอนในรายวิชานี้เอาไปใช้ในการเรียนการสอนหลักสูตรอื่นๆของสถาบันพลังจิตตานุภาพ 125 มมส)</p>	<p>ประเมินลำบาก อาจดูได้บ้างจากการที่นิสิตอาสาช่วยถือกล้วยให้เมื่อพบเห็นผู้สอนแบกกล้วยขึ้นมาแจกนิสิตตอนต้นคาบ บางส่วนเห็นได้จากการแสดงความรู้สึกของนิสิตผ่านแบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่ม</p>
---	--	--

2. ความรู้

ความรู้ที่ต้องได้รับ	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
----------------------	------------	------------------

2.1 มีความรู้เกี่ยวกับตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ อาหาร อารมณ์ การออกกำลังกาย การพักผ่อน และการพัฒนาตนเองเพื่อยกระดับจิตวิญญาณ (●)

<p>มีความรู้เกี่ยวกับตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ</p>	<p>ให้นิสิตได้มีโอกาสสังเกตกายและใจตนเองผ่านการเดินจงกรมและนั่งสมาธิทุกคาบในการเรียน นิสิตจะได้อธิบายว่าขณะเดินจงกรม-นั่งสมาธิร่างกายจิตใจเป็นอย่างไร เช่น ทิว ปวดขา ร้อน เย็น สบาย ง่วงนอน กังวลเรื่องการบ้านวิชาอื่น เสียใจเรื่องแฟน ฯลฯ และอารมณ์ต่างๆเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรเมื่อเดินจงกรมนั่งสมาธิ</p>	<p>ประเมินจากการแสดงความรู้สึกนิสิตในแบบทดสอบเดี่ยว แบบทดสอบกลุ่ม ที่ส่งทุกสัปดาห์</p>
---	--	--

3. ทักษะทางปัญญา

ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
---------------------------	------------	------------------

3.1 สามารถควบคุมและพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจได้ดี (●)

<p>สามารถควบคุมและพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจได้</p>	<p>1. การควบคุมตนเองระดับชั่วโมง-สัปดาห์ สอนโดยให้นิสิตที่มาตรงเวลา ส่งงาน ส่งการบ้าน ได้คะแนนเก็บ หากนิสิตควบคุมตนเองได้เขาก็จะได้คะแนนในส่วนนี้ เมื่อเขาควบคุมตนเองได้ พัฒนาการด้านความอดทน ความมีวินัย ฯลฯ ย่อมเกิดขึ้น 2. การควบคุมตนเองระดับวินาที สอนโดยให้นิสิตเดินจงกรม-นั่งสมาธิทุกคาบ หากเขาควบคุมตนเองได้ เขาจะไม่นึกเรื่องอื่นแทรกขึ้นมาขณะนึกคำบริกรรม เขาจะได้พบกับ</p>	<p>ประเมินจาก คะแนนตรงเวลาและมีความรับผิดชอบ คะแนนแบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่ม คะแนนสอบปลายภาค และการแสดงความรู้สึกของนิสิตในแบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่ม</p>
--	---	---

	ความเบาสบายเนื่องจากอารมณ์ระดับลง เมื่อเขาควบคุมตนเองได้ พัฒนาการด้านการ จัดการอารมณ์ สติปัญญา ความอดทน ความมี วินัย ฯลฯ ย่อมเกิดขึ้นตามมาเอง	
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ		
ทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบที่ ต้องพัฒนา	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
4.1 เข้าใจตนเองและผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (๐)		
เข้าใจตนเองและผู้อื่น	ให้นักเรียนได้มีโอกาสสังเกตกายและใจตนเองผ่าน การเดินจงกรมและนั่งสมาธิทุกคาบในการเรียน นิสิตจะได้อธิบายว่าขณะเดินจงกรม-นั่งสมาธิร่างกาย จิตใจเป็นอย่างไร เช่น หัว ปวดขา ร้อน เย็น สบาย ง่วงนอน กังวลเรื่องการบ้านวิชาอื่น เสียใจเรื่องแฟน ฯลฯ และอารมณ์ต่างๆเหล่านี้ เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรเมื่อเดินจงกรมนั่งสมาธิ เมื่อนิสิตสามารถเข้าใจตนเองได้ตรงตามความ จริงแล้ว เขาก็จะเข้าใจผู้อื่นได้มากขึ้นโดย อัตโนมัติ	ดูจากการแสดงความรู้สึกในแบบทดสอบเดี่ยว และแบบทดสอบกลุ่มทุกสัปดาห์ของนิสิต
มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	ให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มและอภิปรายภายในกลุ่ม เพื่อทำแบบฝึกหัดกลุ่มส่งทุกคาบ โดยตอนท้าย ชั่วโมงจะสุ่มให้นักเรียนบางกลุ่มออกมานำเสนอ หน้าชั้น ถือเป็นการฝึกให้นักเรียนได้พูดคุยทำความ รู้จักกับเพื่อนต่างคณะทุกคาบ	ดูจากบรรยากาศการอภิปรายภายในกลุ่มและ การแสดงความรู้สึกในแบบทดสอบกลุ่มทุก สัปดาห์ของนิสิต
4.2 มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รับผิดชอบต่อชุมชน และสังคม มีจิต สาธารณะ (●)		
มีวินัยในตนเอง มี ความรับผิดชอบต่อ ตนเอง มีความ รับผิดชอบต่อหน้าที่	1. ความมีวินัยและความรับผิดชอบในระดับ ชั่วโมง-สัปดาห์นั้น สามารถสอนได้โดยผู้สอน และครูที่เลี้ยงแสดงความมีวินัยและความ รับผิดชอบต่อตนเองและนิสิตผ่านกิจกรรมใน ชั้นเรียน ตลอดจนให้นักเรียนมีวินัยและรับผิดชอบต่อ	1. ความมีวินัยและรับผิดชอบต่อระดับนาที่- ชั่วโมง-สัปดาห์นั้นประเมินจากคะแนนความ รับผิดชอบต่อตรงต่อเวลา การตอบคำถามใน แบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่มและ การส่งการบ้านแต่ละสัปดาห์ และประเมินจาก

	<p>ในการมาตรงเวลาและรับผิดชอบนำบัตรประจำตัวนิสิตมาด้วย ให้นิสิตมีวินัยและรับผิดชอบต่อทำแบบทดสอบเดี่ยวและแบบทดสอบกลุ่มส่งตลอดจนส่งการบ้านทุกสัปดาห์ 2.ความมีวินัยและความรับผิดชอบต่อระดับนาที่นั้น สามารถสอนได้จากการให้นิสิตฟังการบรรยายของผู้สอนและฟังเทปวีดีโอธรรมเทศนาของพระธรรมมงคลญาณแล้วตอบคำถาม หากนิสิตมีวินัยและรับผิดชอบต่อการฟังของตนเอง พวกเขาจะตั้งใจฟัง เข้าใจและจำในสิ่งที่ได้ยินในชั้นเรียนได้ 3. ความมีวินัยและความรับผิดชอบต่อระดับนาที่นั้น สอนได้โดยให้นิสิตเดินจงกรม-นั่งสมาธิโดย นึกคำบริกรรมสั้นๆซ้ำๆจนหมดเวลา หากพวกเขามีวินัยและรับผิดชอบต่อการนึกของตนเองพวกเขาจะไม่นึกเรื่องอื่นขณะทำสมาธิ พวกเขาจะรู้สึกสงบเบา และผ่อนคลาย</p>	<p>คะแนนสอบปลายภาคได้ด้วย 2. มีวินัยและรับผิดชอบต่อระดับนาที่นั้น ประเมินจากการแสดงความรู้สึกของนิสิตว่าขณะเดินจงกรมนั่งสมาธิรู้สึกอย่างไรในแบบทดสอบเดี่ยวทุกสัปดาห์</p>
<p>4.4 มีทักษะความร่วมมือ ทักษะการทำงานเป็นทีม มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมั่นใจในตนเอง และรู้จักเชื่อใจผู้อื่น (๐)</p>		
<p>มีทักษะความร่วมมือ ทักษะการทำงานเป็นทีม</p>	<p>ให้นิสิตแบ่งเป็นกลุ่มและทำแบบฝึกหัดกลุ่มส่งทุกคาบ โดยตอนท้ายชั่วโมงจะสุ่มให้นิสิตบางกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้น</p>	<p>ดูจากผลงานของแบบทดสอบกลุ่ม</p>
<p>5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p>		
<p>ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา</p>	<p>วิธีการสอน</p>	<p>วิธีการประเมินผล</p>

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ครั้งที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้/วิธีสอน/สื่อการสอนที่ใช้	ผู้สอน
1	ปฐมนิเทศนิสิตวิชาสมาธิเพื่อพัฒนาชีวิต/ ความหมาย วัตถุประสงค์ของการทำสมาธิ และกติกาศในการเรียน	3	1. ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ 2. ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 4. เช็คชื่อมาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 5. ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน
2	บทที่ 1 สมาธิกับการพัฒนาความประเสริฐของมนุษย์	3	1. ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ 2. ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 4. เช็คชื่อมาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 5. ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน
3	บทที่ 2 การทำสมาธิและการบริการ	3	1. ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ	อาจารย์ประจำ

			<p>2.ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop)</p> <p>3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>4. เชื้อคี่เข้ามาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>5.ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p>	กลุ่ม เรียน
4	บทที่ 3 การวัดผลของการบริการและลักษณะอาการต่อต้านสมาธิ	3	<p>1.ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ</p> <p>2.ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop)</p> <p>3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>4. เชื้อคี่เข้ามาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>5.ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p>	อาจารย์ ประจำ กลุ่ม เรียน
5	บทที่ 4 ลักษณะของสมาธิ	3	<p>1.ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ</p> <p>2.ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop)</p> <p>3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ</p>	อาจารย์ ประจำ กลุ่ม เรียน

			(Learning by doing) 4. เช็คชื่อมาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 5.ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)	
6	บทที่ 5 ประโยชน์ของสมาธิ การนำสมาธิไปใช้ฯ สมาธิกับการเรียนและการงาน	3	1.ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ 2.ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 4. เช็คชื่อมาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 5.ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน
7	บทที่ 6 ลักษณะของฌานและขั้นตอนของฌาน	3	1.ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ 2.ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 4. เช็คชื่อมาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน

			5.ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)	
8	บทที่ 7 คุณสมบัติและประโยชน์ของฉนวน	3	<p>1.ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ</p> <p>2.ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop)</p> <p>3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>4. เช็คชื่อมาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>5.ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p>	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน
9	แบบทดสอบกลางภาค	3	<p>1. เช็คชื่อมาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>2.ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>3. ทำข้อสอบข้อเขียน</p>	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน
10	บทที่ 8 ลักษณะของญาณและขั้นตอนของญาณ	3	<p>1.ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ</p> <p>2.ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop)</p> <p>3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p>	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน

			<p>4. เช็คชื่อมาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>5.ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p>	
11	บทที่ 9 คุณสมบัติและประโยชน์ของญาณ	3	<p>1.ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ</p> <p>2.ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop)</p> <p>3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>4. เช็คชื่อมาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>5.ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p>	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน
12	บทที่ 10 สิ่งที่ควรรู้เรื่องวิปัสสนาและจุดมุ่งหมายของสมณะและวิปัสสนา	3	<p>1.ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ</p> <p>2.ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop)</p> <p>3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>4. เช็คชื่อมาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p> <p>5.ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)</p>	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน

13	บทที่ 11 แผนผังสมณะ-วิปัสสนา	3	1. ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ 2. ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 4. เชื้อคี่เข้ามาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 5. ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน
14	บทที่ 12 วิปัสสนูปกิเลส-อิทธิธรรมกับวิปัสสนา	3	1. ฟังบรรยายทฤษฎี/สอนแบบบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ 2. ทำแบบทดสอบเดี่ยว ทำแบบทดสอบกลุ่มแล้วส่ง/สอนโดยการมอบหมายงานเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 3. เดินจงกรม-นั่งสมาธิ/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 4. เชื้อคี่เข้ามาเข้าเรียนตรงเวลา/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) 5. ให้ส่งการบ้าน(เดินจงกรม นั่งสมาธิ)ทุกสัปดาห์/สอนโดยให้ลงมือปฏิบัติ (Learning by doing)	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน
15	สรุปท้ายบทเรียน/แสดงความรู้สึก/ปัจฉิมนิเทศ	3	1. สรุปท้ายบทเรียนโดยการบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ 2. ให้นิสิตแสดงความรู้สึกโดยการบรรยายแบบมีส่วนร่วม (Integrated Lecture) ถาม-ตอบ	อาจารย์ประจำกลุ่มเรียน

			3. ขอขมาครูบาอาจารย์และขอขมาซึ่งกันและกัน	
16	สอบปลายภาค	3	1. ทำข้อสอบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ	อาจารย์ ประจำ กลุ่ม เรียน

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

2.1 การวัดผล

วิธีการ ประเมิน	สัปดาห์ ที่ ประเมิน	หมวดที่ 1 คุณธรรม จริยธรรม	หมวดที่ 2 ด้านความรู้	หมวดที่ 3 ด้าน ทักษะ ทาง ปัญญา	หมวดที่ 4 ทักษะ ความสัมพันธ์ ระหว่าง บุคคลและ ความ รับผิดชอบ	หมวดที่ 5 ด้านการ คิด วิเคราะห์ เชิงตัวเลข การ สื่อสาร และการ ใช้ เทคโนโลยี	สัดส่วน ของการ ประเมินผล (%)
1.คะแนน ตรงเวลา รับผิดชอบ คะแนน การบ้าน คะแนน แบบทดสอบ เดี่ยว คะแนน แบบทดสอบ กลุ่ม คะแนนร่วม กิจกรรม	1-16	Array1.1,1.2,1.3,1.5,	Array2.1,	Array3.1,	Array4.2,		100

คะแนน แบบทดสอบ กลางภาค คะแนนสอบ ปลายภาค							
รวม							100

2.2 การประเมินผล

ช่วงเกรด	เกรด
80-100	A
75-79	B+
70-74	B
65-69	C+
60-64	C
55-59	D+
50-54	D
0-49	F

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

<p>1. ตำราและเอกสารหลักที่ใช้ในการเรียนการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วีดิโอหลักสูตรวิชาสมาธิเพื่อพัฒนาชีวิต 2. หนังสือหลักสูตรวิชาสมาธิเพื่อพัฒนาชีวิต
<p>2. เอกสารและข้อมูลสำคัญที่นิสิตจำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่มี ศึกษาภายใต้ตนเองขณะเดินจงกรม นั่งสมาธิ ก็พอ
<p>3. เอกสารและข้อมูลแนะนำที่นิสิตควรศึกษาเพิ่มเติม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่มี เนื่องจากทุกวันนี้ นิสิตเรียนกันหลายวิชาวิชา มีข้อมูลจำนวนมากภายนอกตัวที่นิสิตได้รับมอบหมายให้ศึกษา ในวิชานี้ให้นิสิตสังเกตกายใจของตนเองขณะเดินจงกรม นั่งสมาธิ ก็เพียงพอแล้ว

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต

1. ประเมินการสอนตามระบบของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. การแสดงความรู้สึกของนิสิตในช่วงท้ายของการเรียนการสอน

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

1. ประเมินจากข้อสังเกตของครูผู้สอนและครูพี่เลี้ยงในรายวิชา
2. ประเมินจากใบแสดงความรู้สึกที่ให้นิสิตส่งในวันสุดท้ายของการเรียนหรือวันสอบเพื่อแสดงความรู้สึกและเสนอแนะความเห็นของตัวนิสิตสมควร

3. การปรับปรุงการสอน

1. ปรับปรุงการกรอกคะแนนมาเรียน กรอกคะแนนใบงาน กรอกคะแนนการบ้าน ให้ตกหล่นน้อยลง
2. ให้มีการสอบกลางภาคเพื่อกระตุ้นความตั้งใจเรียนของนิสิต

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

1. ตามระเบียบของสำนักศึกษาทั่วไป

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

1. นำผลจากการทวนสอบ การประเมินจากใบแสดงความรู้สึกของนิสิต ข้อสังเกตของครูผู้สอนและครูพี่เลี้ยงในรายวิชา ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิชาสมาธิเพื่อพัฒนาชีวิตจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ มาพิจารณาและวางแผนปรับปรุงรายวิชาในเทอมต่อไป